

"IS oli paras korkeakoulu"

JUHLA: Päivälehdien museossa vieraat muistivat varsinkin J.R.-lööpin.

LEENA KOSKELA

ILTAMENOT

MITÄ & MISSÄ:
IS 80 vuotta
-näyttelyn avajaiset
Päivälehdien museossa

80-VUOTIAAN Ilta-Sanomien historia hehkuu Päivälehdien museon seinillä vaikuttavina keltamustina lööppeinä. Näyttelyn avajaisissa juhlavieraat sekä IS:n tekijät muistuttivat päivän-sankarin pysyneen hyvässä terässä.

- Tein toimittajakouluharjoitteluni Ilta-Sanomissa 1980-90-lukujen vaihteissa. Se oli minulle paras journalismin korkeakoulu. Piti osata kirjoittaa tiiviisti ja kiinnostavasti, kertoo Helsingin Sanomien vastaava päätoimittaja **Mikael Pentikäinen**.

Pentikäinen on säilyttänyt itsellään IS-lööpin, joka tehtiin **Barack Obaman** voitettua Yhdysvaltojen presidentinvaalit. Keräilyharrastus on iskenyt muihinkin.

- **Johannes ja Kyllikki Virolainen** keräsivät heistä tehtyjä lööppejä. Heidän vessansa seinä oli tapetoitu niillä.

IS:n vastaava päätoimittaja **Tapio Sadeoja** huomautti Ilta-Sanomissa olleen ehtaa iltistyyliä jo ensimmäisen numeron (29.2.1932) otsikoinnista lähtien.

- Mäntsälän kapinasta kerrottiin otsikolla Tilanne kärjistyy. Se toimisi tänäänkin monen jutun yhteydessä!

Ilta-Sanomien juhlanäyttelyssä kerrotaan maailmaa järjestyttäneistä ja historiaan painuneista uutisista sekä uutistyon taustoista koko 80-vuotisen historian ajalta. Museon yleisömagneetti on lööppikone, jolla voi räätälöidä ikioman IS-lööpin kuvan kera.

Juhlanäyttely on avoinna Päivälehdien museossa (Ludviginkatu 2-4, Helsinki) 16.2.-11.3.

IS järjestää myös uutiskuvanäyttelyn Sanomatalon Mediatorilla 22.2.-4.3.

SIMO HOLOPAINEN

Päivälehdien museon IS-juhlanäyttelyn on koostanut **Pekka Vartiainen** (vas.). Tuloksesta olivat erittäin ylpeitä myös päätoimittajat **Kaius Niemi** ja **Ulla Appelsin**, museon johtaja **Salla Linnahalmelä** sekä Ilta-Sanomien kustantaja, vastaava päätoimittaja **Tapio Sadeoja**.

- Nykyinen IS on kiinnostava, asiantunteva ja perehtynyt. Se elää ihmisten ja koko kansakunnan mukana, hehkuu päätoimittaja **Ulla Appelsin**. Hän pitää oman uransa parhaana lööppinä sitä, joka tehtiin Barack Obaman voitettua presidentinvaalit. Lukijana hän arvostaa eniten vuonna 1982 tehtyä J.R. ammutaan -klassikkolööppiä.

HS:n vastaava päätoimittaja **Mikael Pentikäinen** kertoo lukevansa Ilta-Sanomien heti töihin tultuaan, ja lehti on ehdottomasti vietävä illalla lapsille. Hänestä lehden kovin kansainvälinen skuuppi oli Helsingistä lähteneen ja Moskovan Punaiselle torille laskeutuneen Mathias Rustin Cessna-lennon paljastaminen.

Ilta-Sanomien tunnetaan vahvasta kuvan käytöstä. Valokuvaaja **Timo Hämäläinen** (oik.) ehti työskennellä lehdelle yli 30 vuotta ennen eläköitymistään pari vuotta sitten.

- Parhaiten mieleen jäänyt keikka oli matkustaminen Idän pikajunalla Pariisista Istanbuliin 1970-80-lukujen taitteessa. Juna ei ollut todellakaan niin hohdokas kuin siitä puhutaan. Lehteä oli juhlimassa myös eläkkeellä oleva kuvatoimituksen esimies **Martti Peltonen**, joka on koostanut Sanomatalon Mediatorille tulevan IS-valokuvanäyttelyn.

- 10 kysymystä piti lukea aina, kertoo Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Risto Uimonen** ensikontaktistaan IS:ään helsinkiläisten kavereiden luona. Silloin lehti oli painosta johtuen vaaleanpunainen. Uimosen mielestä iltapäivälehdet eivät edusta keltaista lehdistöä, vaan jutut ovat sekä laadukkaita että viihdyttäviä.

<Rikostoimituksen uutispäällikkö **Hannes Markkula** tuli Ilta-Sanomien kesätoimittajaksi vuonna 1965. Lisänimen Murha-Markkula hän sai 1970-luvun alussa "lifterimurhien" aikaan. - Kolme lifтарыttöä oli kateissa. Sienestä löysi naisen ruumiin Inkoosta ja soitti kaksi puhelua: toisen poliisille ja toisen minulle. Olin kuvaajan kanssa paikalla ennen poliiseja! Nuorempi poliiseista olisi halunnut pidättää minut, mutta vanhempi sanoi, että nämä ovat luotettavia miehiä.

Sanoman hallituksen puheenjohtajalle **Jaakko Rauramolle** (oik.) ja IS:n entiselle päätoimittajalle **Vesa-Pekka Koljoselle** IS tarkoittaa edelleen perinteistä paperista lehteä, koska sen lukeminen "on geeneissä". Molempien mielestä kutkuttavimpia IS-lööppejä on ollut syksyltä 1982 "JR ammutaan / Reagan ei ehdi hautajaisiin". Päivän kiinnostavimmat uutiset olivat Dallasin JR:n ampuminen samana iltana tv:ssä ja Ronald Reaganin ilmoitus, ettei hän ehdi Leonid Brezhnevin hautajaisiin. - Iltapäivälehtiä sanotaan sensaatiolehdiksi, mutta ei siinä ole mitään pahaa. Sensaation kantasana tarkoittaa tunnetta, Koljonen muistuttaa.

Viestinnän tutkija, professori emerita **Ulla-Maija Kivikuru** avusti IS:ää 1970-luvulta alkaen kirjoittamalla tv-arosteluja. Tutkijan mielestä Suomen lööppilehdistö on otsikoita lukuun ottamatta melko säyseää verrattuna vaikkapa brittikollegoihin. - Luen Ilta-Sanomia edelleen "omana lehtenäni", en tutkijan silmin. On vähän harmi, ettei lehti ilmesty enää iltapäivällä. Se toi lehteen terävyyttä!

IS:n lööppi 12.11.1982.